

04-1981 [G-0901] Novag - Quartz Chess Clock

Novag model nummer 815. Een digitale schaakklok van het eerste uur. Al in april 1981 kwam deze fraaie klok op de markt. Novag was daarmee zijn tijd ver vooruit.

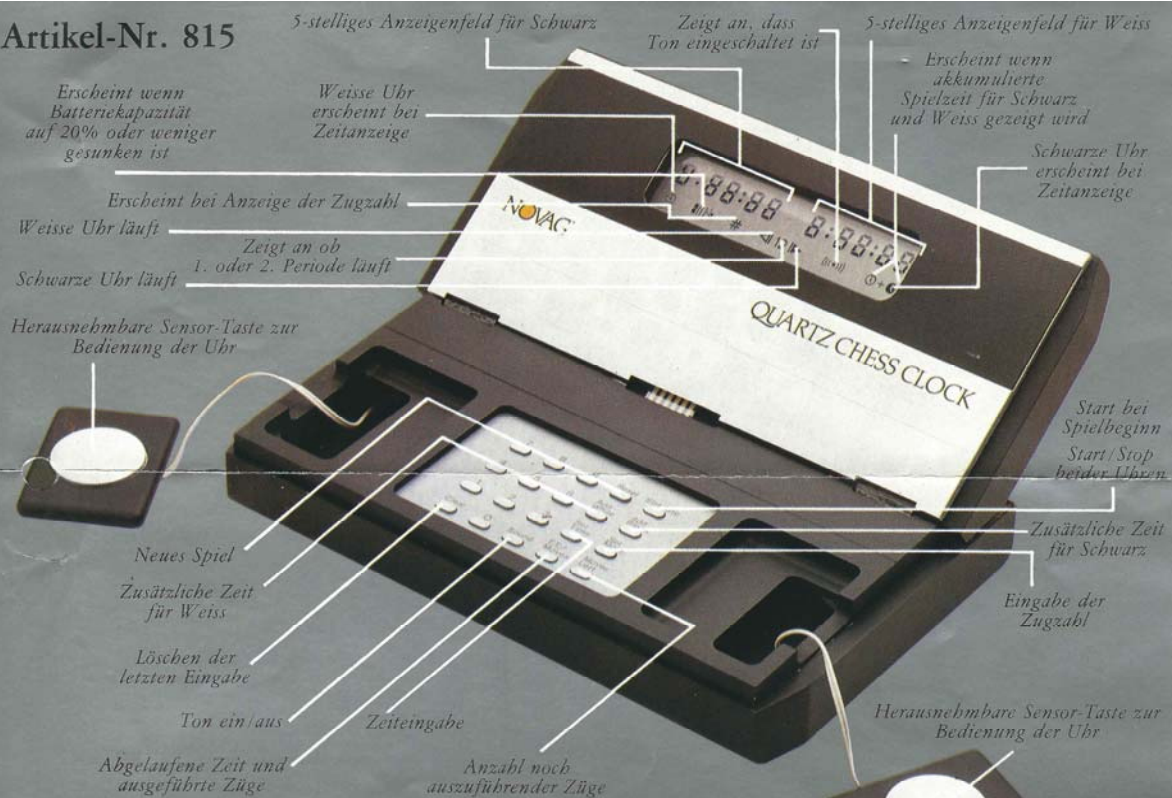
De Novag Quartz Chess Clock is compatibel met o.a. de volgende schaakcomputers:

- Savant (I)
- Savant II
- Chess Robot Adversary
- Savant Royale
- Constellation (2 MHz)
- Dynamic S
- Constellation (3 MHz)
- Constellation (3,6 MHz)
- Super Sensor IV
- Super Constellation (3,6 MHz)
- Super Constellation (4 MHz)
- Super Constellation (B)
- Constellation Expert (4 MHz)

Diese Uhr kann an die alte Novag Schachcomputern mit Schnittstelle (Telefonbuchse) angeschlossen werden. Der Schachcomputer steuert dann die Uhr automatisch. Diverse Möglichkeiten zum einstellen der Zeiten usw. Unabhängig davon kann die Uhr auch so benutzt werden. Die Tasten sind herausnehmbar. Betrieb mit 6x Mignon 1,5V. Bei Nichtgebrauch kann das Display zugeklappt werden.

Artikel-Nr. 815

NOVAG^{TM} QUARTZ CHESS CLOCK

Die Quarz-Schachuhr für das Spiel
mit und ohne Schachcomputer

Diese Mehrzweck-Quarz-Schachuhr mit LCD-Anzeige ist eine WELTNEUHEIT auf dem Gebiet der Schachuhren.

Überzeugen Sie sich selbst von den herausragenden Vorzügen dieser aussergewöhnlichen Schachuhr:

- Die erste Mehrzweck-Schachuhr mit Quarz-Präzision und einer grossen LCD-Anzeige.
- Gekennzeichnet durch ein revolutionäres Konzept und ein ansprechendes Design.
- Entsprechend den FIDE-Regeln programmiert mit weiteren Extras.
- Erstmals für das Spiel mit und ohne Schachcomputer konzipiert.
- Läuft mit einer Präzision von plus/minus 1/100 Sekunde ca. 100 Stunden mit einem Satz neuer Alkali-Batterien.
- Die ideale Schachuhr für Turnier- und Trainingsspiele.
- Anschlussbar an die grossen NOVAG^{TM}-

Schachcomputer — sie registriert dann automatisch die Zeit für beide Seiten.

- Die herausnehmbaren Tasten für beide Spieler können in optimaler Position individuell platziert werden.
- Für Blitzschach hervorragend geeignet.
- Als Zeitmesser auch für andere Spiele verwendbar.
- Batteriewechselanzeige
- Die Spielzeit und die Zugzahl sind individuell programmierbar.
- Automatischer Anzeigenwechsel nach jedem Zug.
- Eingabemöglichkeit von Handicaps für stärkere und schwächere Spieler, auch während der Partie.
- Sie zählt Zeitvorgabe und Zeitüberschreitung getrennt.
- Die akustischen Signale sind ein- und abschaltbar.
- Kontrolle der Gesamt-Spielzeit während

jeder Phase des Spiels.

- Garantie — 6 Monate
- Problemloser Service durch die NOVAG^{TM}-Vertragswerkstätte direkt in Deutschland.
- Überzeugend in Funktion und Design — und im Preis.

Bestellen Sie bitte mit der beiliegenden Bestellkarte.

Novag Quartz Chess Clock

(photo copyright © by <http://www.schaakcomputers.nl/>)

Schakend Nederland (1981)

Menno Ploeger

Een nieuwe schaakklok

De Novag Quartz Chess Clock

In een tijd, dat een enorme revolutie op het gebied van uurwerken heeft plaatsgevonden, is het eigenlijk bevreemdend dat een moderne schaakklok nog altijd niet in massa op de markt is gekomen. Er is me dikwijls de vraag gesteld, of er al iets dergelijks ter wereld bestaat, en daarop kon ik tot dusver slechts verwijzen naar Amerika, waar een voor Europese begrippen veel te dure elektronische klok in de handel is, en Denemarken, waar ook eens zoiets is ontwikkeld, maar nooit enige opgang heeft gemaakt.

Maar nu is er dan eindelijk iets verschenen, dat de moeite van een onderzoek loont: de **Novag Quartz Chess Clock**. Novag, een in Hongkong gevestigde firma van Duits-Nederlandse origine heeft een aantal schaakcomputers uitgebracht en ook deze klok met digitale tijdsaanduiding. Trots vermeldt de fabrikant, dat dit de eerste klok is die zowel bij een schaakcomputer als bij een normaal schaakspel gebruikt kan worden (stellig juist) en dat hij geprogrammeerd is volgens de FIDE-regels (en dat laatste is maar ten dele waar, maar daar over zo direct).

Die Tasten sind herausnehmbar

Het Novag-product is mooi om te zien, het is handzaam en kan bij wijze van spreken in de colbertjas mee naar de club worden genomen. De klok loopt op batterijen, die ervoor zorgen dat hij 100 uur achtereen op volle toeren loopt. De speeltijd wordt aangegeven met een nauwkeurigheid van 1/100ste seconde. Dat laatste heb ik niet gecontroleerd, het ging er bij het onderzoek immers in de eerste plaats om het gedrag van de klok bij normaal spel en bij snelschaken te testen. Hij is immers qua uiterlijk en bediening zo volkomen verschillend van de oude vertrouwde klok, dat het goed is te weten of hij desondanks op wedstrijden kan worden gebruikt. En dat laatste is helaas niet het geval.

Om met de positieve zaken te beginnen: het voordeel van de klok is, dat men hem van tevoren nauwkeurig kan instellen op een aantal zetten in een voorgeschreven tijd. Dat registreert hij netjes en houdt hij even netjes tot het einde bij. Dat de klok daarbij achteruit telt inplaats van vooruit is geen enkel bezwaar. Nuttig is het ook dat de tijden van de wit- en zwartspeler ongelijk verdeeld kunnen worden en tevens, dat een vervolg-tempo aangegeven kan worden. In het geval van een hervatting van een afgebroken partij is dat zelfs noodzakelijk.

Tot zover allemaal prachtig, maar nu komen de bezwaren. Nauwkeurig geeft de klok steeds weer aan, hoeveel zetten men nog moet doen tot de tijd is verstreken. Leuk, zal men zeggen, maar... onder de huidige FIDE-regels mag dat niet! Niemand mag immers een speler informatie verschaffen over het aantal nog uit te voeren zetten (hetgeen uiteraard vooral in tijdnood geldt), laat staan de klok zelf. Het is duidelijk dat dit strijdig is met de in de FIDE-regels voorgeschreven notatieplicht. Wellicht zal de FIDE ooit eens besluiten tot een herziening van de regels op dit vlak, maar zolang dat niet het geval is zal de fabrikant de zetaanduiding weg moeten laten. c.q. een knopje op het bedieningspaneel moeten aanbrengen, bij het indrukken waarvan de zetaanduiding ten tijde van de partij verdwijnt.

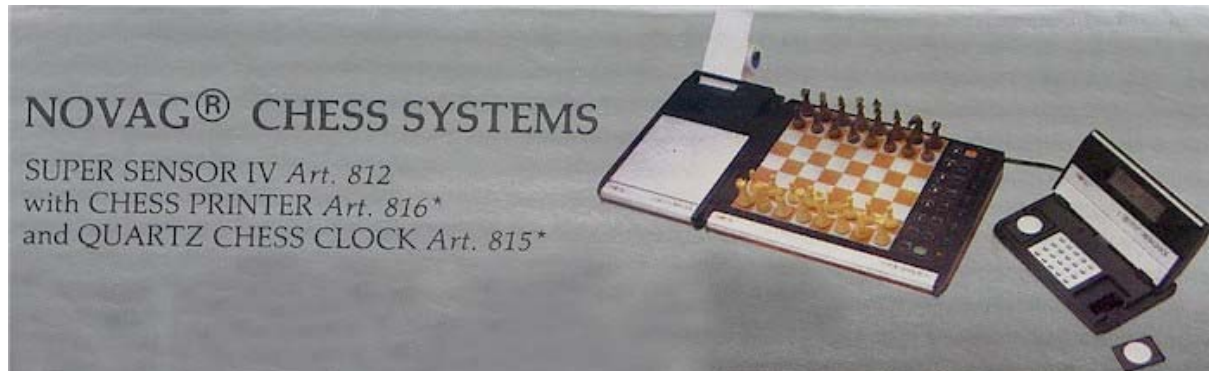
Er is meer wat niet klopt. Nadat de witspeler zijn laatste zet van het vereiste aantal zetten voor de tijdcontrole heeft uitgevoerd, wordt zijn tijd onmiddellijk met een uur (of een andere vooraf ingestelde tijd) verlengd. Daardoor kan een niet noterende zwartspeler de hem resterende tijd precies opgebruiken, omdat hij immers weet dat het aantal vereiste zetten daarmee gehaald zal zijn. Correct zou het zijn als de tijden van beide uurwerken met de vooraf ingestelde duur verlengd zouden worden, wanneer één van de twee zijn tijd volledig heeft verbruikt, en dit dan voorzien van een zeer duidelijke aanduiding op grond van welke klok de verlenging plaats heeft gehad.

Een ernstig nadeel is, dat onder de partij de wedstrijdleider wel tijd kan bijtellen, maar niet aftrekken. Dat laatste is van essentiële betekenis bij het indienen en afwijzen van een onjuiste remise-claim. De 'boosdoener' krijgt dan vijf minuten bedenktijd minder, zo zeggen de FIDE-regels, maar op deze elektronische klok kan dat niet worden gerealiseerd. Goed zou het zijn als op één of andere wijze zowel bijtellen als aftrekken van de tijd mogelijk werd. Op grond van dit punt en op dat van de zetaanduiding, zoals eerder vermeld, is de klok in zijn huidige staat beslist niet op officiële wedstrijden bruikbaar en zal er technisch aan moeten worden geknutseld.

Als de fabrikant dat toch doet kan hij meteen even kijken naar het punt van de tijdsoverschrijding (belangrijk bij vluggertjes en bij tijdnoodsituaties in normaal spel). Het is nu zo, dat bij tijdsoverschrijding de klok inplaats van achteruit vooruit gaat lopen. Schakelt men het geluid in (hetgeen men bij normaal spel beter niet kan doen om overlast te vermijden), dan hoort men op dat moment zeven piepjes. Maar wat gebeurt er, als de eveneens in tijdnood zijnde tegenstander in blinde nood onmiddellijk antwoordt en direct ook zijn piepjes hoort? Wie ging er het eerste door de vlag? Het zou juist zijn als er bv. een klein lichtje ging branden aan de kant van de eerste tijdsoverschrijder. Dat is meteen ook een eerlijker manier om een vluggertje te beëindigen.

Dan nog een praktisch puntje. Er zit een fraai bedieningspaneel op de klok, maar als men er onder het spelen met ondeskundige handen aan gaat zitten wordt alles geblokkeerd of zelfs compleet uitgewist. Zolang er twee gentleman achter het bord zitten zal dat niet gebeuren, maar wat met twee snelschaakfanaten, die de trucjesdoos wijd open zetten en dingen gaan doen, die niet mogen? Dat gebeurt al bij een gewone klok, laat staan met dit hypergevoelige instrument. Het verdient daarom aanbeveling het bedieningspaneel onder het spelen goed af te schermen, b.v. met een plastic kapje.

Dat voorkomt overigens niet dat men, door de klok permanent ingedrukt te houden, de functies van de overige toetsen zolang blokkeert. Maar dat zou kunnen worden opgelost door de klok zo in te stellen dat hij alleen reageert op het indrukken van de toets zelf en ongevoelig wordt voor het ingedrukt houden.

Men ziet het: veel kritische puntjes. Wil dat een totale afkeuring inhouden? Zeker niet. Het is een mooie klok, maar hij kan nog mooier. Zoals hij nu is kan hij voor officiële wedstrijden zeker niet gebruikt worden, maar met enige aanpassing kan dat wel, hetgeen niet wegneemt dat de eenvoudige liefhebber er toch al veel plezier van kan hebben.

De klok is niet goedkoop. In Duitsland zagen we hem aangeboden voor DM 198,00, in Nederland zal de prijs zo rond de Fl. 250 - 300 liggen. Maar als hij eenmaal in grotere productie kan worden genomen, zal die prijs later wel dalen, zo leert ons de ervaring met soortgelijke zaken als rekenmachines, computers e.d.

De Novag schaakklok- en computers worden in Nederland geïmporteerd door SIO b.v., Herengraecht 25 te Amsterdam.

***

Bron: Schakend Nederland, p. 325, Menno Ploeger (hoofdredacteur):

Een nieuwe schaakklok (licht bewerkt door Hein Veldhuis).

NB: Bedenk wel dat dit artikel in 1981 (!) is geschreven en dat de ontwikkeling van de digitale schaakklok nog in gang gebracht moest worden. Menno Ploeger gaf zijn commentaar duidelijk als schaker, en niet als computerschaker!

History of the clocks

<http://www.dgtprojects.com/site/index.php/History/clock-history.html>